

Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvās padomes sēdes protokols Nr. 1

23.01.2024.

Norises vieta: Rātslaukums 1, 428. kabinets.

Sēde tiek atklāta plkst. 13.00

Sēdi vada:

Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvās padomes vadītājs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta viceprezidents, vadītājs Latvijā

- Andris Grafs

Sēdē piedalās:

Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvās padomes locekļi -

Ārvalstu investoru padomes Latvijā Investīciju aizsardzības un drošības darba grupas vadītājs

- Māris Vainovskis

Latvijas Finanšu nozares asociācijas juridiskā padomniece

- Agnese Brašmane

Latvijas Darba devēju konfederācijas padomes loceklis, akciju sabiedrības "LATVIJAS FINIERIS" padomes priekšsēdētājs

- Uldis Biķis

Rīgas valstspilsētas pašvaldības pārstāvji:

Rīgas pilsētas izpilddirektors, kapitāla daļu turētāja pārstāvis

- Jānis Lange

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Kapitālsabiedrību pārvaldes vadītāja

- Ilze Spūle-Statkus

Sēdi protokolē:

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Kapitālsabiedrību pārvaldes Metodoloģijas un procesu atbalsta nodaļas galvenā referente

- Sandra Pastare

Sēdē nepiedalās: Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvās padomes (turpmāk – Konsultatīvā padome) locekļi - Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Valsts attīstības uzraudzības un novērtēšanas nodaļas vadītājs Vladislavs Vesperis un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs Jānis Endziņš.

Sēdes darba kārtība:

1. Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldībā paveikto 2023. gadā.
2. Par 2024. gada plāniem.
3. Par kapitālsabiedrību attīstības mērķiem un investīciju plāniem, kuru finansēšanai varētu izmantot investoru finansējumu biržā.

Darba kārtības jautājumu apspriešanas gaita un saturs:

1. **Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldībā paveikto 2023. gadā.**

J. Lange informē par sēdes darba kārtību un uzsāk prezentāciju un skaidrojumu par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldībā paveikto 2023. gadā (pielikumā).

I. Spūle-Statkus informē par situāciju saistībā ar grozījumu izstrādi Ostu likumā. Informē par nepieciešamību obligāti izveidot padomi kapitālsabiedrībā, kuras rādītāji saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 78. panta otro daļu atbilst kritērijiem - neto apgrozījums ir lielāks par 21 miljonu euro un bilances kopsumma ir lielāka par četriem miljoniem euro. Informē, ka ir vērsusies Valsts kancelejā ar aicinājumu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma grozījumu izstrādes ietvaros pārvērtēt šo regulējumu, jo atbilstoši spēkā esošajai redakcijai padome šobrīd ir obligāti veidojama ne tikai lielajās kapitālsabiedrībās, bet arī vidējās kapitālsabiedrībās ar minētajiem rādītājiem. Normā ietvertie lielumu raksturojošie rādītāji ir vērtējami kā zemi un tie nesaskan ar kapitālsabiedrību iedalījuma grupā rādītājiem, neveidojot loģisku sakarību (atbilstoši Ministru kabineta 04.02.2020. noteikumiem Nr. 63 “Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu skaitu, kā arī valdes un padomes locekļu mēneša atlīdzības maksimālo apmēru”, kas ir salāgoti ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteikto iedalījumu). Piebilst, ka jāņem vērā, ka minētā norma likumā tika ietverta ar 13.06.2019. grozījumiem, kas stājās spēkā 01.01.2020. Kopš normas pieņemšanas ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi, un likumā ietvert konkrētu, nemainīgu lieluma rādītāju ir diskutabli, jo tas neparedz šo kritēriju elastību atbilstoši strauji mainīgajai situācijai. Tā, piemēram, šajā periodā (kopš 2020. gada) inflācija pārsniedz 30 %, kas tieši ietekmēja publisku personu kapitālsabiedrību neto apgrozījumu (kas saistīts gan ar tarifu pieaugumu, gan piešķirto dotāciju/kompensāciju piešķiršanu u. c.), kas nozīmē, ka tikai aritmētiski šā brīža apstākļos šim kritērijam (ja tā noteikšanai sākotnēji ir bijis loģisks pamats) jau būtu jāpārsniedz 28 miljonus euro. Norāda, ka viskorektāk būtu normu balstīt uz kapitālsabiedrību iedalījumu grupā, kā obligātu padomes institūtu paredzēt lielās kapitālsabiedrībās, kā arī akciju sabiedrībās, savukārt vidējās sabiedrībās ar ierobežotu atbildību tam būtu jābūt vērtējamam, izmantojot 78. panta trešajā daļā noteiktās tiesības. Piebilst, ka minimālais padomes locekļu skaits ir 3 un, pieņemot, ka atlīdzība padomes priekšsēdētājam ir 2 400 euro un padomes locekļiem – 2 160 euro, tas provizoriski gadā veido no 85 000 līdz 100 000 euro (t. sk. darba devēja VSAOI), kas ir būtisks administratīvo izmaksu pieaugums. Ir situācijas, kad kapitālsabiedrībās nav iespējams tik būtiski palielināt administratīvās izmaksas uzreiz, sasniedzot noteikto neto apgrozījuma sliekšni. Attiecīgi kapitāla daļu turētāja pārstāvim būtu jāatstāj lielāka rīcības brīvība izlemt par atbilstošāko brīdi padomes izveidei, ņemot vērā arī citus apstākļus.

J. Lange norāda, ja likumā tuvāko mēnešu laikā netiks veikti attiecīgi grozījumi, Pašvaldībā tiks uzsākts padomes locekļu nominācijas process, veidojot padomi vidējā kapitālsabiedrībā, kas ir sasniegusi minētos rādītājus.

A. Grafs norāda, ka padomes locekļu atalgojums būtu nosakāms mazāks, lai balansētu šīs izmaksas un attiecīgi administratīvo izmaksu slogu.

M. Vainovskis uzsver, ka kapitālsabiedrības padomes locekļa amats nedrīkst būt “peļņas avots”, jo padomes locekļa amats ir goda amats profesionāļiem, kad profesionāļi ir sasnieguši “briedumu”, lai dalītos ar savu pieredzi sabiedriskajam labumam. Uzskata, ka padomju izveidošana ir atbalstāma un vēlama, jo tām ir būtiska funkcija – valdes uzraudzība, savukārt atlīdzība nav nosakāma augsta.

Konsultatīvās padomes lēmums (ar klātesošo vienbalsīgu balsojumu):

- Pieņemt zināšanai sniegto informāciju par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldībā paveikto 2023. gadā.

2. Par 2024. gada plāniem.

I. Spūle-Statkus aicina Konsultatīvo padomi diskutēt par Rīgas kapitālsabiedrību foruma (turpmāk – Forums) rīkošanu 2024. gadā. Ierosina šogad mainīt pasākuma formātu, neveidojot publisku tiešraidi un koncentrējoties uz kapitālsabiedrību saliedēšanu un savstarpējās pieredzes apmaiņu, tai skaitā daloties ar personīgiem stāstiem par piedzīvotām neveiksmēm un spēju tās pārvarēt.

A. Grafs pauž viedokli, ka 2023. gada starptautiskais forums bija labs, lai arī kaimiņvalstu galvaspilsētu viesu skaits nebija liels. Uzska, ka publiskais forums apliecinātu Rīgas valstspilsētas pašvaldības aktivitāti kapitālsabiedrību pārvaldības jomā, vienlaikus ierosinātais formāts arī būtu noderīgs. Iespējams var izvērtēt iespēju veidot pasākumu divās daļās - gan publisku, gan slēgtu.

I. Spūle-Statkus papildus informē, ka šobrīd tiek strādāts pie grozījumiem Rīgas domes 21.08.2020. iekšējos noteikumos Nr. 4 “Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošo kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības kārtība”, kas pēc to izstrādes tiks virzīti arī izvērtēšanai un saskaņošanai Konsultatīvajā padomē.

Konsultatīvās padomes lēmums (ar klātesošo vienbalsīgu balsojumu):

- Pieņemt zināšanai sniegto informāciju.

3. Par kapitālsabiedrību attīstības mērķiem un investīciju plāniem, kuru finansēšanai varētu izmantot investoru finansējumu biržā.

M. Vainovskis uzsāk prezentāciju par būtiskākajiem ieguvumiem no valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību iesaistes kapitāla tirgū (pielikumā) un skaidro tās saturu, minot citu valstu pieredzi, ieguvumus no uzņēmuma, sabiedrības un valsts vai pašvaldības puses. Norāda, ka lēmumam kotēt kapitālsabiedrības akcijas biržā ir jābūt bāzētam vidēja termiņa un ilgtermiņa darbības stratēģijā, jo lēmumam par iesaistīti kapitāla tirgū ir jābūt jēgpilnam. Konsultatīvā padome atbalsta šādu attīstību un pašvaldību pieeju dažādiem kapitāla instrumentiem. Būtiski, ka regulētā kapitāla tirgū, kur kontroles funkcijas veic Latvijas Banka, nav iespējama nevēlama ietekme uz kapitālsabiedrību, jo personai, kas iegādāsies akcijas, ir jābūt reģistrētam vērtspapīru kontam. Piebilst, ka ir būtiski veidot sabiedrības izpratni par kapitāla tirgiem, jo iedzīvotāji tādējādi no tikai nodokļu maksātājiem var kļūt par investoriem. Ir būtiski pašvaldībai radīt iespēju izveidot publisko piedāvājumu, kas ļautu iedzīvotājiem vienlaikus pelnīt un investēt pilsētas infrastruktūras attīstībā, veicināt “zaļo mērķu” īstenošanu.

J. Lange uzskata, ka tam ir jābūt loģiskam solim, balstītam uzticībā, veicot sabiedrības izglītošanu.

A. Grafs papildina, ka uzņēmumi definē konkrētus attīstības plānus, savukārt pašvaldībai ir pienākums prasmīgi rīkoties ar sev piederošiem aktīviem - iedvesmot un aicināt sabiedrību

uz aktīvu darbību. Ja uzņēmumam ir skaidri nodefinēta stratēģija (kas apstiprināta valdē un padomē), investīciju plāns, ir jāizvērtē, kā to finansēt. Piekrīt, ka kapitāla tirgus nav pašmērķis. Protams, būtisks finansēšanas instruments ir banku aizdevumu sadaļa, bet lielas investīcijas nebūs iespējams finansēt tikai ar esošajiem finanšu instrumentiem.

U. Biķis piebilst, ka pirms akciju kapitāla piesaistes ir jāveic uzņēmuma novērtējums, vērtējot ilgtermiņa stratēģiju vadoties no pārvaldības efektivitātes iespējas savstarpējā mijiedarbībā, tarifu politikas ietekme pakalpojuma saņēmēju grupām.

A. Grafs papildina, ka joprojām svarīgs ir princips “*krietns un rūpīgs saimnieks*”. Piesaistot kapitālu, ir jāizvērtē, vai diversificēt finanšu avotus, vai, ejot uz akciju emisiju, risināt konkurences nosacījumus, kas ierobežo attīstību (ģeogrāfiski, lokāli, reputācija, darbinieku noturība u. c.).

Konsultatīvā padome diskutē par pašvaldības kapitālsabiedrību akciju iespējamo kotēšanu biržā, nosacījumiem un pieredzi.

Konsultatīvās padomes lēmums (ar klātesošo vienbalsīgu balsojumu):

- Rekomendēt Rīgas valstspilsētas pašvaldībai 2024. gadā izskatīt kapitālsabiedrību attīstības mērķus un investīciju plānus, kuru finansēšanai varētu izmantot investoru finansējumu kapitāla tirgos.

Sēde tiek slēgta plkst. 14.08.

Protokols sastādīts uz četrām lapām un parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, kas satur laika zīmogu.

Protokola pielikumā:

1. Prezentācija “Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldībā paveikto 2023. gadā”;
2. Prezentācija “Būtiskākie ieguvumi no valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību iesaistes kapitāla tirgū un potenciālie emitenti”.

Sapulces vadītājs	<i>(elektronisks paraksts)</i>	A. Grafs, Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvās padomes vadītājs
--------------------------	--------------------------------	---

Protokolētāja	<i>(elektronisks paraksts)</i>	S. Pastare, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Kapitālsabiedrību pārvaldes Metodoloģijas un procesu atbalsta nodaļas galvenā referente
----------------------	--------------------------------	--

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu